

Fegyelmezett gazdaságpolitikával hamarabb lenne eurónk

2011. február 16. szerda 06:17 - Tóbiás Gábor, Forján-Vass Máté, Győry S. József – hirextra.hu

Évről évre más céldátumot mondanak az euró bevezetésére. Amíg Varga Mihály korábban 2015-öt mondott, Orbán Viktor már 2020-ra tervezi csak az euró bevezetését. Erről beszélgettünk Csaba László közgazdással.

Orbán Viktor kijelentése szerint hazánkban, legkorábban 2020-ban lehet bevezetni az eurót, ám évről-évre más és más dátumokról hallhatunk a közös fizetőeszköz bevezetését illetően. Milyen tényezők befolyásolják mindezt?

Három tényezője van a fizetőeszköz késlekedésének. Az első, hogy a kormányzatban nincsen erős elkötelezettség az euró mellett. Mindez „kényszerzubbonyt” jelent, hiszen a politikai döntés szabadságát korlátozná az európai pénzügyi játékok elfogadása.

A második tényező a világ és az európai gazdaság bizonytalansága. A görög és ír gazdasági válságot senki nem látta előre, a portugálok pedig jelenleg is ott billegnek a szakadék szélén. Éppen ezért nagyfokú bizonytalanság jellemzi az eurózónát.

A harmadik befolyásoló tényező az egymást követő kormányok ígéretei, amelyek rendre nem teljesültek. Emiatt a valutapiac az a nézet uralkodik, miszerint bármit mond a kormány, azt nem kell komolyan venni.

Bajnai Gordon 2014-re, Varga Mihály 2015-re, Orbán Viktor jelenleg 2020-ra datálja az euró bevezetését. Ennyire csak az elkötelezettségen múlna a bevezetés?

A három, előbb említett tényező együttesén. Amikor valaki ellenzékben van, sok mindent másként lát, másként kommunikál, mint amikor kormányon van. Mindezt természetesnek tartom, éppen ezért jellemző a mindenkori ellenzékre egy különleges látásmód. Az átmeneti kormány elsődleges szempontja a pénzügyi stabilizáció volt, az adósági ráta, infláció, deficit csökkenése miatt ésszerű volt a 2014-es dátum.

A Fidesz gazdaságpolitikájával kapcsolatban több felvetés volt, ám nem köteleződtek el semmi mellett sem. Az egyik megközelítés Varga Mihály fegyelmezett költségvetése volt. Előbb-utóbb nyilván lesz konvergencia program melyből minden, jelenleg hiányos kérdésre fény derül, ám jelenleg még nincs ilyen. A piaci bizonytalanság és az ezzel való számolás lehet az ok.

Észtország és Szlovákia tekintetében létezik ellenpélda is. Ez a két ország úgy döntött, hogy csatlakoznak az eurózónához. Ki jár jobban?

Mindenkinek meglehet a saját, szakmai álláspontja. A 2020-as dátumot lehet úgy értékelni, hogy a három tényezőtől a piac jelenlegi állása szerint egy távolabbi dátum adódott. Én nem biztatnám arra a kormányt, hogy minél későbbi időpontokat mondjon az euró bevezetéséről.

Véleményem szerint, aki 2020-as dátumot mond, az sem a mostani ciklusban sem azután nem gondolkodik komolyabb pénzügyi szigorban. A 2020-as dátum az eddigi intézkedések hangsúlyosságát ássa alá.

Ellentétes kommunikációról lenne szó?

Ugyanabból a szájból nem lehet egyszerre hideget és meleget is fűjni. Úgy vélem nincsenek összehangolva az intézkedések. A deficit három százalék alá szállításának, az államadósság csökkentésének szükségességét támasztaná alá egy lényegesen korábbi bevezetési dátum. Egy fegyelmezett gazdaságpolitika mellett - ami nem kötődik Bajnai Gordon személyéhez - automatikusan bekövetkezne ez a korábbi időpont.

Egy ilyen bejelentésnek milyen hatása lehet a hazai gazdaságpolitikára?

Vagy hitelt adnak a bejelentésnek és ez a megítélését erősíti, vagy éppen ellenkezőleg. A Nemzeti Banknál tízedik éve célkitűzés a háromszázalékos infláció elérése, ez eddig egyszer sem sikerült. Van inflációs célkitűzésünk, de nem működik. Azokban az országokban ahol az infláció mértéke a kormány előzetes bejelentésével azonos, nem kell a kamatot változtatni. Ugyanez a megállapítás igaz az euró bevezetésére is.

Egy-két év helyett most öt évet jelentett be Orbán Viktor. Ez nem tántorítja el a befektetőket?

Egy távoli időpont hangoztatása mellett szólhat, hogy a bizonytalanság Európában jelenleg olyan nagyfokú, hogy nem engedhetünk meg magunknak még egy leégést. Ez például egy olyan típusú érv, ami egy racionálisan gondolkodó kormányfő számára képviselhető.

Erőteljes érvek szólnak az euró bevezetése mellett, összehangolt kommunikációra lenne szükség a kormányzat részéről. A költségvetési szigorral és az euró bevezetésével kapcsolatos kijelentéseket nem ártana összeegyeztetni.

Ugyanílyen az inflációs cél megemelésére vonatkozó kísérletezés: azt azért nem piaci elemzők mondták, hanem a Nemzetgazdasági Minisztérium magas rangú tisztviselői. Jó, hogy ezt a kormányfő visszavonta, de lehet, hogy ezt nem is kellett volna a nyilvánosság előtt mondani és akkor nem csorbult volna a kormányzati hitelesség.

Párhuzamosan nőtt a körbetartozás és az adósságállomány. Ezt hogyan lehet kezelni? Jót tesz ennek az állapotnak egy ilyen kijelentés?

Közvetlenül nem kéne, hogy érintse. Azon múlik, hogyan kezelik a fizetésképtelenséget. Biztos, hogy egy több oldalról megtámogatott pénzügyi keménység mellett kevésbé jelentkeznék ezek a gondok, mintha arra lehetne számítani, hogy a kormányzat előbb-utóbb „fölpuhul” és nem lesz elsődleges a fizetési fegyelem.

Alapvetően ez egy alárendelt dolog, nem szándékos mellékhatás.

Milyen hatása lehet a gazdaságra ennek az egyre nagyobb tartozási rendszernek?

Veszélyes. Előfordult már többször a magyar gazdaságban a fizetési fegyelem fellazulása, mindent szétzilál. Ugyanolyan rossz, mint az infláció, hiszen annak egy másik formája a nem fizetés. Ezt mindenképpen el kell kerülni.

Hogyan lehet elkerülni?

Vannak erre vonatkozóan csődeljárási és felszámolási szabályok, van kormányzati fellépés a nem fizetések ellenében illetve létezik kormányzati gyakorlat, hogy ők maguk mondjuk fizetnek és nem egy fél év késéssel. Ezek együttesen, a példa és a törvény erejével egyaránt hatnak.

Mennyire sürgető a beavatkozás?

A makro problémákat látom elsődlegesnek, hogy ott kilakul-e egyfajta zsáner hitelesség, párbeszéd a külföldi piacokkal. Ha ez megvan, akkor a többi gond is megoldódik.

Úgy tűnik, mintha a kormányzati kommunikáció mindig rátenne egy lapáttal a problémákra, mert nagyon szétesett képet mutat.

Híve lennék annak, hogy általában egyvalaki nyilatkozzon és az összehangolt legyen. Adott esetben a Karvalits és a Kármán urak kiülnének, és mindig együtt nyilatkoznának euróról, költségvetésről és inflációról. Az biztos, hogy erősítené az ügyet.

Sajnos létezik ez a kommunikációs káosz. Bízunk benne, hogy nem a döntések előkészítetlenek, hanem ez csupán egy technikai dolog.

Viszont egy-egy ilyen után mindig elindulnak a találgatások.

A modern pénzpiacokkal való együttműködésnek a jó kommunikáció alapvető feltétele, komolyan kellene venni. Visszafogottsággal és kiszámíthatósággal kellene nyilatkozni a különböző ügyekről. A költségvetési szigor és az euró kitolása tipikusan olyan ügy, amit össze kellene hangolni.